

TYPY OSOBOWOŚCI ZAWODOWYCH J.L. HOLLANDA

Teoria Hollanda jest jedną z teorii dotyczących rozwoju zawodowego, w której preferencje zawodowe są kształtowane w relacji do środowisk zawodowych.

Wg tej teorii wyróżnia się następujące preferencje zawodowe:

Typ realistyczny.

Reprezentowany jest przez osoby, które lubią poprzez działanie rozwiązywać różne problemy. W pracy używają maszyn, narzędzi przy obsłudze obiektów, produkcji, przetwarzaniu surowców, ich wydobywaniu, przy uprawie roślin, hodowli zwierząt. Dobrze się czują realizując zadania, w których trzeba się napracować fizycznie.

Wymagane umiejętności: zdolności mechaniczne, manualne, siła fizyczna, koordynacja wzrokowo-ruchowa, talenty praktyczne, przestrzeganie reguł.

Preferowane wartości: zdrowy rozsądek, uczciwość, korzyści materialne uzależnione od efektów pracy, mocny charakter, odważny styl życia.

Preferowane czynności: związane z aktywnością fizyczną.

Określa siebie jako człowieka praktycznego, konserwatywnego, posiadającego lepsze zdolności manualne niż społeczne.

Postrzegany przez innych jako wytrwały, szczery, gospodarny, polegający na sobie.

Unika zawodów, w których przeważają kontakty z innymi ludźmi.

Typowe zawody: elektryk, grawer, kierowca, mechanik, optyk, pilot, tokarz, tapicer i inne zawody rzemieślnicze. Zawody związane z przetwórstwem surowców, leśnik, ogrodnik, rolnik.

Typ badawczy.

Dąży do zrozumienia otaczającego świata, poszukuje prawdy analizując rzeczy, zjawiska, myśli, uczucia. Lubi w pracy spotykać się z abstrakcyjnymi, skomplikowanymi problemami, wyzwaniem, oceniać, tworzyć teorie.

Wymagane umiejętności: studiowania i pogłębiania wiedzy, naukowe, analityczne, matematyczne, techniczne, łatwość wystawiania się i pisanie prac wzbogacających aktualny stan wiedzy.

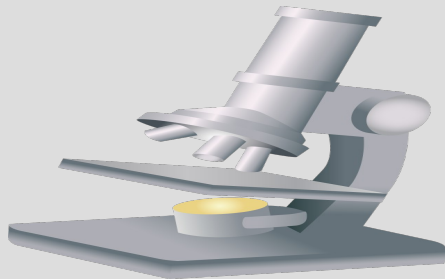
Preferowane czynności: intelektualne, analityczne, ukierunkowane na pokonywanie nieoczekiwanych trudności.

Widzi siebie jako osobę inteligentną, metodyczną, sceptyczną, dokładną, posiadającą znajomość rzeczy.

Postrzegany przez innych jako inteligentny, wykształcony, niezależny, introwertywny.

Unika sytuacji wymagających zdolności przywódczych.

Typowe zawody: antropolog, astronom, archeolog, biolog, chemik, filozof, geolog, geograf, fizyk, farmaceuta, matematyk, historyk, meteorolog, programista, politolog, statystyk, socjolog.

Typ społeczny.

Lubi zajęcia z innymi ludźmi: pomaga, doradza, wyjaśnia, informuje, opiekuje się innymi, leczy. W pracy z innymi używa słów uczuć, idei.

Wymagania: uzdolnienia - talenty społeczne, umiejętność kontaktowania się i postępowania z innymi, empatii, życzliwości, towarzyskości, kojącego oddziaływania na innych.

Preferowane wartości: sprawiedliwość, odpowiedzialność, idealizm, rozumienie innych, troska o ich dobro.

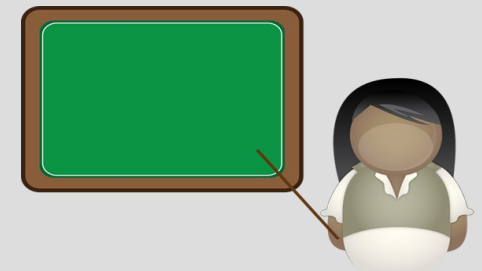
Preferowane czynności: praca z innymi, w celu udzielenia im pomocy i ułatwiania życia.

Postrzega siebie jako osobę empatyczną, cierpliwą, odpowiedzialną, wyrozumiałą, otwartą na problemy innych.

Postrzegany przez innych jako taktowny, cierpliwy, przyjazny, uczynny, miły, uprzejmy, współczujący, serdeczny, wielkoduszny.

Unika czynności o charakterze technicznym, manualnym, wymagających dużego wysiłku fizycznego.

Typowe zawody: fizykoterapeuta, bibliotekarz, hostessa, ksiądz, kelner, lekarz, logopeda, masażysta, nauczyciel, psycholog, pracownik socjalny, policjant, ratownik, pielęgniarka, stewardesa, trener.

Typ przedsiębiorczy.

Lubi pracę z ludźmi, ale ukierunkowaną na osobiste korzyści. Lubi mieć władzę, pieniądze, wpływać na innych, kierować, przewodzić, przekonywać innych do celów organizacyjnych lub osiągnięć ekonomicznych.

Wymagania: umiejętności z zakresu kierowania, nakłaniania innych, organizowania, pewność siebie, zdolności krasomówcze.

Preferowane wartości: władza, sukces finansowy i społeczny, wpływy.

Preferowane czynności: nakłanianie, kierowanie.

Postrzega siebie jako osobę towarzyską, pewną siebie, energiczną, optymistyczną, podejmującą ryzyko, ugodową, popularną.

Postrzegany przez innych jako osoba bystra, ambitna, dbająca o zysk, energiczna, władcza, pewna siebie, przyciągająca uwagę, poszukująca przyjemności, impulsywna.

Unika skomplikowanych zagadnień naukowych.

Typowe zawody: adwokat, agent ubezpieczeniowy, akwizytor, dyplomata, doradca np. podatkowy księgarz, makler, menedżer, notariusz, prawnik, zaopatrzeniowiec.

Typ konwencjonalny.

Lubi zajęcia i zawody z danymi, ich porządkowaniem i strukturalizowaniem. Lubi porządek i bezpieczeństwo. Rozwiązuje problemy według ustalonych zasad, instrukcji, reguł i procedur działania, pole ceń zwierzchników.

Wymagania: uzdolnienia urzędnicze i organizacyjne, rzetelność, dokładność, subordynacja, umiejętność ścisłego przestrzegania instrukcji.

Wartości preferowane: oszczędność, konformizm, zarabianie pieniędzy.

Postrzega siebie jako osobę sumienną, dokładną, nie rozrzutną, praktyczną, dokładną.

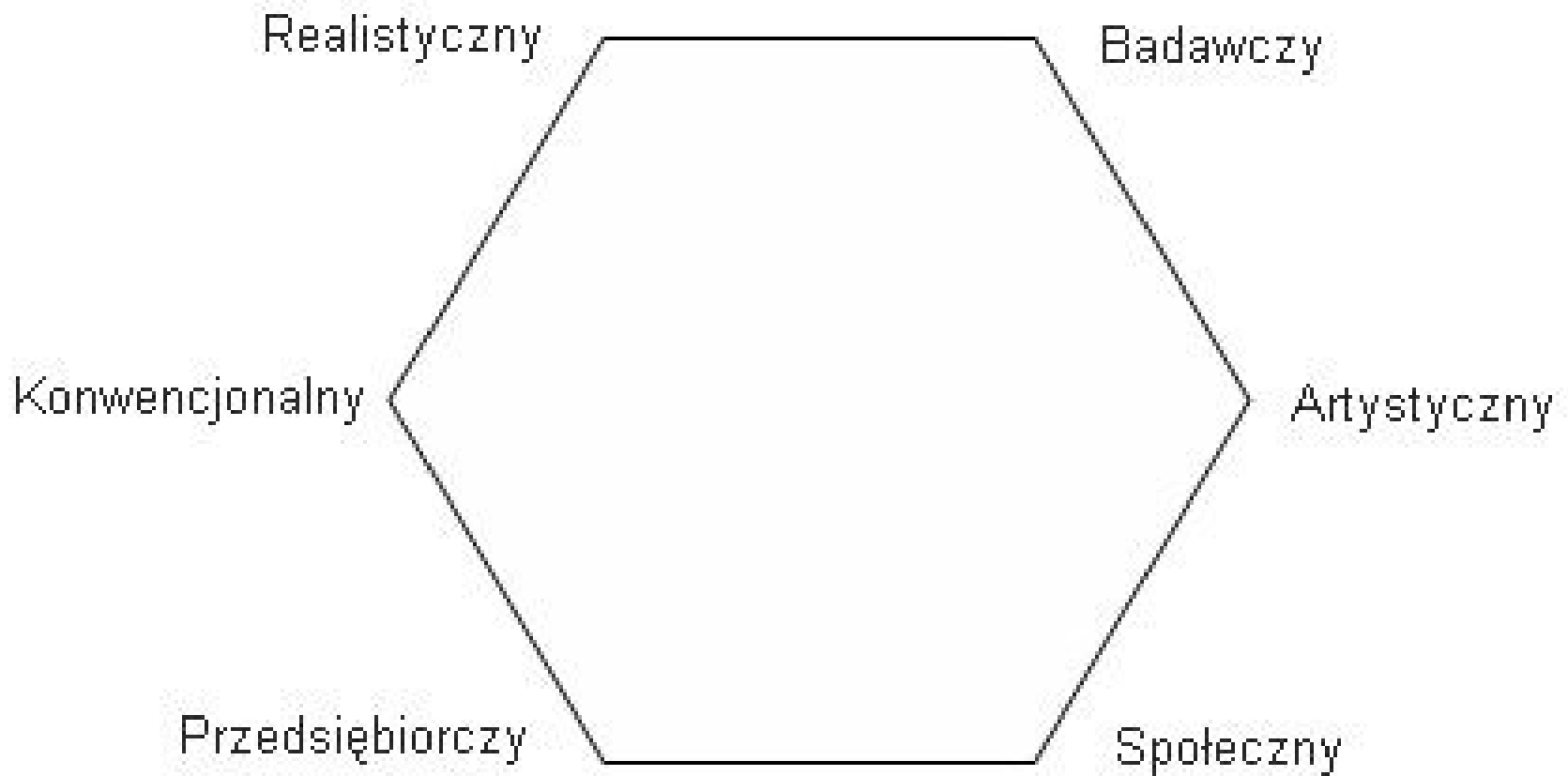
Postrzegany przez innych jako systematyczny, zasadni czy, skuteczny, rozważny, kontrolujący się, pedantyczny, bez wyobraźni.

Unika konfliktów, problemów interpersonalnych, pracy, której brak jasnych instrukcji.

Typowe zawody: archiwista, bileter, agent celny, agent ubezpieczeniowy, edytor, inkasent, kasjer, kosztorysant, księgowy, notariusz, radca prawny, recepcjonista, rzeczoznawca, statystyk, syndyk, stenograf, urzędnik biurowy, technik BHP, wizytator.

Typy te tworzą układ sześciokątny.

Typy osobowości zawodowej - układ sześciokątny

Układ ten służy do przedstawienia podobieństw i różnic między typami osobowości ludzi, a wymaganiami zawodów. Pozwala też określić, w jakim stopniu konkretny zawód odpowiada danej osobie i czy nadaje się ona do środowiska pracy, w którym zawód jest wykonywany; na ile praca w konkretnym środowisku zaspokaja jej dążenia i cele. Może ona bowiem umożliwiać pracownikowi pełną samorealizację i zgodność postrzegania samego siebie z podejmowanymi rolami zawodowymi.

W praktyce typy "czyste" występują rzadko. Zdarza się, że u jednej osoby mogą dominować cechy charakterystyczne dla dwóch typów, np. badawczo-realistyczny, społeczno-artystyczny, itd. Może powodować to bądź różnorodność preferowanych zawodów, bądź różnorodność atrakcyjnych, odmiennych w swym charakterze stanowisk pracy, w obrębie jednego zawodu.

Wielu uczniom krótkie opisy 6 typów mogą nie wystarczyć do dokonania porównania i oceny, czy wymagania stawiane przez zawód, którego się uczą są zgodne z jego typem osobowości. Zresztą nie wszystkie zawody zostały tu zaprezentowane. Dla uczniów tych mogą być pomocne badania psychologiczne przy użyciu takich środków, jak np. testy zawodowe, które powstały na podstawie tej teorii.

Typ artystyczny.

Lubi zajmować się sztukami pięknymi, muzyką, literaturą, rozwija pomysły, koncepcje, tworzyć nowe rzeczy. Preferuje zachowania kreatywne, niecodzienne sytuacje, wymianę myśli. Woli pracować w sytuacjach nieplanowanych, wykorzystując swoją wyobraźnię i zdolności twórcze. Problemy rozwiązuje przez tworzenie.

Wymagane umiejętności: sprawność rąk, oczu, wyostrzony słuch, inteligencja i kreatywność, aby z fantazją uprawiać sztuki piękne, muzykę oraz pisarstwo.

Preferowane wartości: oryginalność, niezależność, idealizm, piękno.

Preferowane czynności: aktywność intelektualna, twórczość muzyczna, aktorska, literacka, plastyczna, rzeźbiarska.

Określa siebie jako osobę obdarzoną wyobraźnią, otwartą na otoczenie, niezależnego intelektualistę.

Postrzegany przez innych jako skomplikowany idealista, niezwykły, wrażliwy, twórczy, niedbały, niepraktyczny.

Unika rutyny i ustalonych reguł.

Typowe zawody: aktor, architekt, dyrygent, dekorator wnętrz, fotograf ilustrator, kompozytor, malarz, muzyk, pisarz, projektant mody, plastyk, reżyser, rzeźbiarz, tancerz, wizażysta.